

Podmienky súladu národného projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie

V **operačnom programe Ľudské zdroje** (ďalej len „OP ĽZ“) je uvedené „Zlé životné podmienky v segregovaných rómskych osadách a v lokalitách s vysokou koncentráciou MRK, aj nízke zdravotné povedomie a nedostatok hygieny majú vplyv na výskyt infekčných ochorení ako hepatitída, bacilárna dyzentéria, infekcií dýchacích ciest a chorôb ako svrab a pedikulóza. V rómskych komunitách absentujú vedomosti o ochrane zdravia, reprodukčnom zdraví, sexuálnom správaní, opatere detí, osobnej hygiene. S cieľom zlepšiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti, prispieť k zvýšeniu informovanosti a zdravotného povedomia najmä obyvateľov MRK boli realizované viaceré pilotné projekty, ktoré sa stali východiskom pre nastavenie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2007–2015. Nízky počet komunitných pracovníkov v oblasti zdravia, absencia štandardizovaných výkonov ich činností a diskontinuita programu patria medzi hlavné problémy v dôsledku, ktorých nebol z hľadiska plnenia cieľov programu zaznamenaný viditeľný progres.“

Jedným z očakávaných výsledkov špecifického cieľa č. 5.1.3 OP ĽZ je „zvýšená miera informovanosti obyvateľov MRK v oblasti zdravotnej starostlivosti a prevencie prostredníctvom osvetových programov, informačných aktivít, kampaní a zvýšená miera povedomia v oblasti zdravotnej starostlivosti obyvateľov MRK.“

Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 identifikuje globálny cieľ pre oblasť zdravia „Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu, vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti a zdravotníckej osvetu. Znížiť rozdiel v zdravotnom stave medzi Rómami a väčšinovou populáciou.“ Jedným z jej čiastkových cieľov je „Stabilizovať, optimalizovať a rozšíriť sieť komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy a vytvárať podmienky pre zamestnávanie Rómov a zároveň realizovať a vyhodnotiť pilotný projekt komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy do nemocničných zariadení, s cieľom pripravovať pacientov a pacientky z MRK, hlavne na gynekologicko-pôrodných a pediatrických oddeleniach na pobyt v zdravotníckom zariadení, komunikáciu so zdravotným personálom, ako aj s ostatnými pacientami, resp. návštevníkmi.“

Metodický výklad¹ pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie identifikuje zdravotnú starostlivosť ako jednu z oblastí, ktoré sú nepriaznivo zasiahnuté v tom zmysle, že „rasová a etnická segregácia, ku ktorej zamýšľane či nezamýšľane dochádza v rôznych sférach má za následok nerovnosti, rozdielne životné podmienky, rozdielnu dostupnosť služieb medzi väčšinovým spoločenstvom a skupinou odlišnou na základe vyššie spomenutých znakov – vo vzdelávaní, bývaní, zdravotnej starostlivosti, trhu práce a iných oblastiach.

V súlade s metodickým výkladom je uplatňovanie uvedených princípov považované za jeden z nástrojov dosiahnutia sociálno-ekonomickej integrácie MRK.

Priama súvislosť princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie vytvára štruktúru **jedného vylučovacieho kritéria**, ktoré sa **povinne posudzuje** ako súčasť procesu administratívneho overovania žiadosti o nenávratný finančný príspevok.

V zásade platí, že projekt prispieva k princípom desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie, ak aktivity, ktoré sa prostredníctvom neho budú realizovať, spĺňajú požiadavky uvedené nižšie.

Pre splnenie podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie je žiadateľ v ŽoNFP (časť 7 formulára ŽoNFP) povinný popísať:

- a) ako zrealizované aktivity projektu prispievajú k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii príslušníkov MRK. Odporúčame žiadateľovi uviesť v tejto časti konkrétne a reálne prínosy pre príslušníkov MRK (t.j. vyhnúť sa citovaniu rôznych príručiek a literatúry).;
- b) aké ďalšie aktivity prispievajúce k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii plánuje realizovať (napr. organizovanie informačných stretnutí, osvetových aktivít pre príslušníkov MRK ako aj širokú

¹ ÚSVRK, Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie dostupný na (<http://www.minv.sk/?metodicke-dokumenty>)

verejnou o prínose aktivít projektu k zlepšeniu životov príslušníkov MRK, ale aj všetkých obyvateľov, spolupráca s komunitnými centrami a pod.);

- c) **aké prijme opatrenia na zabezpečenie udržateľnosti výstupov aktivít projektu** a ich následné využitie. Plánované opatrenia musia byť konkrétne, vrátane ich stručného popisu.

Odporúčame žiadateľovi vypracovať popis súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie v ŽoNFP (časť 7 formulára ŽoNFP) v kontexte tejto prílohy čo do obsahu a rozsahu tak, aby nevznikli pochybnosti o tom, že projekt je v súlade s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie.